

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octombrie- Decembrie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Septembrie 1885, a-și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârșia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 20 Septembrie 1885.

Să nu se creadă, că din predilecțiune zăbovim ceva mai mult la congresul național sârbesc din Carloviț. Desastrele altora nici odată nu ne-au cauzat plăceri, căci noi în special strimtorarea bisericei sârbesci o regretăm din toată inima.

Se face adecă — după a noastră părere — o adeverată caricatură din autonomia bisericei surori, și această impregiurare ajunge, ca fiecare român ortodox să îmbrace haine de doliu, căci dacă cu autonomia bisericei sârbesci se urmează, după cum se urmează, din motive politice și contra clare dispozițiuni a legii sancționate, atunci din capul locului putem sci, că la noi libertățile garantate prin lege, dacă se mai consideră, apoi ele nu se consideră din respect cătră lege, ci tot din considerațiuni politice, după cum tot considerațiile politice sunt motorul în nerespectarea altora.

Ajunși odată de a fi în curat cu asemenea stare de lucruri, ușor ne putem esplica situația ce ni se prescrie prin situațiile politice dela noi.

Să vedem ce se întâmplă numai în biserica sârbescă.

Se fac pregătirile pentru deschiderea congresului.

Deputații sunt adunați, congresul se deschide cu o cuvântare din partea patriarchului.

Este vorba să se treacă la programa desbaterilor. Se alege o comisiune, care e chemată a statori această programă. Comisia lucră *optima fide*, că biserica e autonomă, prin urmare e singură chemată a dispune de soartea sa între marginele legii sancționate.

Vine comisariul guvernului și luând la revisie programa lucrărilor, țice: punctul cutare și cutare nu va forma obiect de discucie în congres și aceasta din cutare și cutare considerație. Veți avea deci a ve mărgini numai la ceea ce ve mai las eu fără a trage dungă, și și aceasta numai atunci, dacă-i veți da soluția cutare, sau cutare, altcum voi dispune ca fiecare să meargă la ale sale.

Pe scurt: autonomia bisericei e redusă la adeverată caricatură, și aceasta din considerațiuni, pentru a căror justificare s'a inventat noțiunea nedefiniată încă, însă de toți simțită pas de pas în toate afacerile noastre naționale și bisericesci.

S'a păstrat forma în cestiunea autonomiei bisericesci.

Biserica a dispus pregătirile de lipsă. Credinciosii bisericei sârbe împărșiți în cercuri electorale au ales deputați.

S'a făcut mult alai cu aceste alegeri, s'a alarmat lumea întreagă, tot numai pentru glorificarea formei. S'au făcut spese enorme, s'au întrunit deputații cu credenționale și când vine vorba la esența lucrului, atunci se trezesc deputații cu censura modernă, care intru nimica nu este inferioară celei din timpurile obscurantismului.

Ni se va pune pumnul în gură sub cuvântul „reson de stat.“ și noi vom tăcea.

Să se scie însă, că popoarele subjugate și store curagiu din succesele altora, succese, la cari sute de ani de suferințe i-au condus.

Așa vor face și cei asupriți prin censura de ađi, și aceasta o vor face privind la frații lor de sub tirănia de odinioară a ianicerilor turci cum cântă ađi imnuri triumfale sub falnica lucire a soarelui libertății.

Aceste considerațiuni generale fie scusate și justificate prin cuvântarea comisariului guvernial din congresul sârbesc, cuvântare, prin care a inaugurat programa de acțiune a congresului.

Eată cuvântarea:

Mărit congres! La începutul lucrărilor din inimă ve salut domnilor, ca pre o corporațiune constituită. Programa lucrărilor, care tocmai ve așteaptă, este bogată și ca cantitate și ca volum, cu toate că din programa făcută de co-

misia congresuală s'au șters două obiecte cu preainalta în-cuviințare a Maiestății Sale ces. reg. apostolice.

A trebuit adecă ștearsă ordinațiunea Escelenței Sale domnului ministru de culte și instrucțiune publică dto 18 Decembrie 1879 Nr. 1434, prin care s'a adus la cunoscința congresului preainalta absolvare a patriarchului Procopiu Ivacicovici dela conducerea arhidieceșei din Carloviț și a metropoliei sârbesci întâmplată la cererea propriă prin preainalta rezoluțiune a Maiestății Sale ces. reg. apost. din 11 Decembrie 1879 și preainalta denumire de administrator al arhidieceșei și a patriarchatului a episcopului de Baci: German Anghelici. Fiindcă în arma morței patriarchului Procopiu Ivacicovici s'a convocat la 27 Novembre 1881 congres pentru alegerea de patriarch și în ședința dela 20 Ianuarie 1882 s'a publicat sârbătoresce denumirea de patriarch a lui German Anghelici, ordinațiunea mai sus atinsă a încetat de a fi obiect de discucie, de aceea ea n'a fost admisă în programă, cu atât mai vârtos, căci nu se poate permite ca dreptul nedisputaver al coroanei, privitor la denumirea administratorului arhiepiscopesc, nici chiar per tangentem să poată forma obiect de discucie.

A trebuit delăturat mai departe proiectul despre pensionarea învățătorilor poporali gr. or. sârbi. Obiectul acesta nu se poate pertracta pentru cuvântul, că după §§. 31 și 32 ai articolului de lege XXXII din 1875, nu se poate permite înființarea de fonduri de pensiune nouă sau modificarea celor esistente conform dispozițiunilor acestei legi.

După cum am atins, multe și importante obiecte așteaptă înțeleaptă rezolvire din partea Măritului Congres.

Cu ocaziunea facerei regulamentului privitoriu la alegerea de patriarch gr. or. sârbesc, se deschide congresului ocaziunea de a formula în mod nedisputaver și neindoielnic drepturile, cari compet congresului, rămăind intactă preainalta influență a coroanei; se dă ocaziune, ca congresul în mai departea organizare a bisericei sârbe prin deslegarea cu tact a mai multor cestiuni, prin regularea instrucțiunii publice conform spiritului timpului, și prin lămurirea referințelor financiare, să facă bisericei și credincioșilor folositoare serviții.

Cu privire la mulțimea și felurimea materialului de lucru aflu cu cale, și recomănd congresului alegerea unei, sau a mai multor comisiuni, care spre a merge lucrul mai iute și mai cu sporiu, vor avea a prelucra acest material.

În urmă am firma speranță, că Măritul congres își va împlini chemarea în armoniă frățească și activitate serioasă, având înaintea ochilor dreptatea, ecuitatea și binele bisericei, aducând totdeauna în consonanță lucrările DVoastre cu interesele statului, după cum pretinde dela DVoastre domnilor, ca reprezentanți ai supușilor sârbi gr. or. de sub coroana Ungariei, Maiestatea Sa ces. reg. apostolică în îngrijirea față cu această instituțiune reprezentativă.

FOIȚA.

(Incheiere.)

Ca să nu creadă domni reflectanți, cumcă eu conclud dela un singur cas, că interpunctiunea în cartea lor e defectuoasă, me aflu îndemnat a mai indica încă unele prop., care vor dovedi adevărul afirmării mele țic: unele, căci dacă le-ași scrie toate, ar trebui să scriu aproape cartea întreagă. În deprinderea a 28-a ocură prop. „A te kerted kicsiny, kisebb mint a grófé, de szép; mert mindig tiszta; a te kerted mellett egy nagy tó is van, az enyém mellett csak árok van és ez az árok tele van békával. Házaink alacsonyabbak mint tieitek, de a tieitek nem oly drágák mint a mieink, a kő és a mész itt nagyon drága.“ Ear în depr. 29: „Fratele a fost soldat, acum e neguțetor în Viena, bolta o are în strada cea mai frecventată, biserica noastră e lângă bolta lui.“ Au doară e ccrectă interpunctiunea în prop. următoare: „George așteaptă vreme bună, dacă va fi mâne vreme bună, nu rămănem acasă.“ (depr. 46). „Neked nincs fekete rubád, mert szegény vagy; a tarka ruhák is szépek, neki is csak tarka ruhája van.“ (depr. 35). „Únele animale au patru picioare, pescele n'are picioare, tu n'ai aripi, eu

n'am comori, nici el n'are comori, are in se copii buni“ (depr. 38). „Most nics jövedelme, tiz évvel ez előtt a leggazdagabb ember volt megyénkben, nem sajnálatra méltó; a ki nem tud banni a vagonnal, az nem érdemel jobb sorsot.“ (depr. 54). „A „Szent István“ rendet Mária Terézia alapította 1864 — dik évben május 5-kén; Károly király 1877-ben május 10-kén alapította a „Románia esilaga“ rendet; „korona rendet“ pedig, melynek jel-szava „prin noi însine“ 1881-dik évben alapította.“ (depr. 68). „Am fert fasole și carne, ea n'a fert, căci n'a avut lemne.“ (depr. 66). „Egy asztalos lakott mellettünk, sok deszkája volt és mindig féltünk hogy tűz üt ki műhelyében; most egy szabó lakik és márciusban egy pék fog mellénk költözni.“ (depr. 75). Cum pot sta țicerele: „Erdély ország, Magyarország királyság“ (depr. 1) ca prop. coordinate? Au doară regatul nu e țara? Cine a cetit numai reflexiunile dlor Crișan și Putnoky, va crede că recensiunea mea binevoitoare, e plină de nedreptăți și rēutăți. Așa de es. dēnșii imi impută maniera curioasă, de a conclud dela modul scrierei fonetice a cuvintelor: ađ, vęđ, (despre „prănz etc.“ nu am făcut amintire!), cu z, că s'ar afla o mulțime de erori ortografice și mi se aruncă că, eu confund substantivele resp. cu verbele: vęđ aud. Această e eară o apucătură, căci eu am indus mai multe erori ortografice din partea maghiară așa, de es. neconsecuența

la scrierea cuvintelor cu litere mari etc. și nu am țis, că erorile ortografice s'ar afla tocmai în partea română, cu toate că ași fi putut observa, cumcă ar fi mai corectă scrierea unor cuvinte după etimologia cu: 'ți, așa de es. credințios, stricățios, în loc de credincios, stricăcios etc. cum ocură în cartea numită.

Mai departe observ, că în țicerea: „A Vezuv 79—ben Krisztus után augusztus 24-kén Herkulanum és Pompéji városokat eltemette“ (depr. 68) topica nu e corectă. Prop. „Báró Iósika Miklós atyja halála után több időt töltött kocsin, lovon, mint otthon“ (depr. 75) fără suf. -nak, sau virgulă, are înțeles indoielnic. În prop. „Nincs (nekem) egy könyvem ott a pad alatt? nincs, a szolgánál három könyved van, mind a három az iskolában a pad alatt volt“ (depr. 41); „Hányadszor volt ön most háboruban? harmadszor először voltam Poroszországban, másodsor Boszniában és utoljára Olaszországban“ și „Hányan voltak pénteken iskolában? kevesen, mert“ etc. (depr. 2) aflăm erori ortogr. În depr. 61 aflăm cuvântul: ahhoz; acesta se scrie numai cu un h: ahoz; Pe pagina 91 se află cuvântul: gyerek în loc de: gyermek. În depr. 91 cetim: „Mikor még iskolában jártam, atyádnak e városban sok háza volt vala.“ N'ar fi oare mai bine țis așa: Mikor még iskolába jártam?

La eratele de tipar mai adaug acestea: lakós (depr. 35) nemelég (dpr. 28). juhakat (depr. 61) ámblá (depr. 69).

Cronica evenimentelor din Balcani.

29 Septembrie.

Paris. — Nici o putere n'a formulat încă părerea sa în cestiunea Rumeliei. „Le Temps“ crede, că ambasadorii acreditați pe lângă Sublima Poartă, se vor întruni în conferință preste 3 zile.

Vidin. — În apropierea orașului se ivesc bande de emigrați sârbi sub conducerea lui Peco Pavlovici și a lui Pașici; ele sunt gata să invadeze în Sârbia.

Belgrad. — Scupcina, va fi deschisă Joi cu un discurs, în care se va atrage atențiunea asupra relațiilor din Sârbia-veche și Macedonia și asupra trebuinței de a se asigura teritoriul dincolo și dincoace de fruntarii. Scupcina va vota un credit de război, va da dictatura regelui și apoi va reintra în vacanțe.

Sofia. — Prin cercurile diplomatice de aci domnesce părerea, că unirea Bulgariei cu Rumelia orientală nu este un lucru nou. Pe când izbucnise conflictul dintre Angliera și Rusia pentru Afganistan, Rusia nu scia absolut nimica sigur despre atitudinea Turciei; unirea a fost plănuită din partea Rusiei, ca Poarta să fie silită la cedare. Cum trecu conflictul afgan, ear s'a renunțat la plan cu toate acestea însă șovinistii bulgari nu mai voiau să renunțe. Chiar câteva conflicte au avut loc între Karaveloff și reprezentantul rusesc. Principele Alecsandru a jucat la ultima surprindere un rol pasiv, căci dacă s'ar fi opus, ar fi fost detronat.

Constantinopol. — Noul cabinet turc stăruiesce ca puterile semnate ale tractatului dela Berlin să lucreze mai repede.

Sofia. — Karaveloff a plecat ieri la Filipopol, unde l'așteaptă principele Alecsandru, pentru a lucra împreună la organizarea voluntarilor. Voluntarii sosesc mereu în mase din Rusia și dela nordul principatului. Astăzi au sosit dela Rusciuc trecând spre Rumelia 300 de voluntari ruși. Arnăuții capătă ajutoare mari. După informațiuni pozitive, bulgarii dispun, afară de corpurile de voluntari, de o armată regulată și de miliții de 160,000 oameni. Dintre aceștia 20,000 sunt dați de Rumelia. Între Filipopol și Sofia este o mișcare extraordinară de activă. Pe drumul de fer între Tatar-Bazargic și Filipopol s'au suspendat transporturile de călători și mărfuri. Toate trenurile sunt puse la dispoziția transporturilor de oameni și material de război. Gavril-pașa Crestovici, vechiul guvernator al Rumeliei, se află aci în Sofia sub o pază foarte puțin strânsă. Primul ministru, d. Karaveloff, s'a dus să viziteze pe fostul guvernator rumeliot. Se ține că lui Crestovici se datoresce mult cauza unirii, și că toată captivitatea lui nu ar fi de cât o comedie.

Filipopol. — De când principele Alecsandru s'a încredințat, că mișcarea bulgară n'a fost primită cu multă bunăvoință de către puteri și mai cu samă de Rusia, el a dat ordinele cele mai severe, ca să se împedice orice agitare în Macedonia; ori ce persoană și-ar permite un act în favoarea unei răscoale în acea provincie, va fi predat imediat unui consiliu de război. În acest scop s'a trimis și o circulară tuturor autorităților civile și militare; li se ordonă să mențină ordinea publică și să eviteze orice provocare la fruntarii.

Paris. — Ziarul „La République française“ crede că pacea continentului cere consfințirea faptelor ce s'au îndeplinit în Bulgaria, dar fără ca esis-

tența chiar a sfărâmurilor imperiului otoman din Europa, să fie puse în cestiune.

Londra — „Times“ și „Standard“ cred că Rusia stăruiesce să propuie depunerea principelui Alecsandru.

* * *

Reproducem în cele mai de jos voci din presa europeană asupra situației din Balcani.

Cetăm în „România“:

„Punctul de vedere optimist adoptat la început de publicul rusesc față cu evenimentele din Rumelia orientală, încep a face lor unor îngrijări, deși vage încă, dar netăgăduite. Aceste îngrijări se esplică prin convingerea ce se răspândește din ce în ce mai mult, că principele Alecsandru ar fi lucrat pe riscul și pericolul seu fără a lua părerea puterilor, nici chiar a aceleia căreia Bulgaria datoresce existența sa. Cu toate acestea, lumea politică din Petersburg refuză a crede, că lovitură de stat ar fi fost efectuată numai din inițiativa unui partid bulgăresc, în capul căruia se află dnii Stoianoff, Nicolaieff și Karaveloff, câteșii trei rusofobi cunoscuți. Se bănuiesc în cele din urmă evenimente influența unei mâni străine și anume a Angliei. Se crede că ministerul Tory a voit să aprindă un incendiu în Peninsula Balcanică pentru a paraliza astfel rezultatele obținute la întrevederile de la Skiernievice și de la Kremser și pentru a găsi aliații. ce până aci lordul Salisbury i-a căutat în zadar în Europa.

Ceea-ce este cu deosebire de temut e neînțelegerea între puterile semnate ale tractatului din Berlin; lovitură de stat de la Filipopol i-a apucat fără veste; o acțiune imediată pentru regularea afacerilor în Peninsula Balcanică pare urgentă. Greutatea este de a manține mișcarea în marginile cele mai restrinse, date fiind pregătirile făcute de Sârbia și de Grecia. Linia de purtare ce va adopta Turcia, inspiră îngrijări grave publicului rusesc. Nu s'ar putea contesta dreptul Turciei de a reprima cu armele insurecțiunea rumeliotă. Se scie prea bine, că Turcia o va face, dacă nu e reținută de o presiune colectivă și unanimă a puterilor, și toți își frământă capul pentru a găsi un arangement, ce ar putea să mulțamească pe toată lumea.

„Național Zeitung“, din Berlin spune, că spre a potoli mișcarea din Bulgaria, fără însă a isbi în demnitatea Porței, principele Alecsandru va fi numit guvernator al Rumeliei Orientale. Această soluțiune nu va fi înse cu puțină decât numai în cazul, când nu se vor mai ivi și alte împregiurări, care sunt foarte de temut, de vreme ce scirile ce sosesc din Sârbia și Macedonia sunt foarte îngrijitoare și de vreme ce panslavismul din Petersburg se arată foarte provocător.

Oficiosul „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ observă, că scirile despre mobilizarea sârbă, greacă și muntenegrină au numai un caracter demonstrativ, de vreme ce puterile nu sunt cătuși de puțin dispuse, ca pentru hatirul unei mari Bulgarii, să joace *va banque* cu pacea europeană; dacă Europa va refuza necurmat să se amestece, apoi nu poate să se întempele nimic.

Raportul

comitetului însărcinat cu înființarea reuniunii române de agricultură.

Idea înființării unei reuniuni agricole pentru românii din Transilvania și Ungaria este datorită

necesității adânc simțite de a ocroti interesele agriculturii noastre atât de înapoiate și a contribui la propășirea economică a țăranilor, acest stêlp al naționalității noastre. Pătrunși de această necesitate mai mulți dintre bărbații nostri, preocupăți de binele și fericirea poporului s'au sfătuit împreună, mai întâi în cercuri private, și au primit îndatorirea a stăruii pentru înființarea unei reuniuni române agricole, a cărei binefaceri să se reverse asupra tuturor românilor din Transilvania și Ungaria.

Cu ocaziunea posesiției române din 1881, lucru natural, ideea înființării desemnatei Reuniuni s'a ventilat din nou și cu intenție. În 3 Sept. anul amintit s'a ținut cea dintâi adunare în casina noastră din Sibiu luând parte numeroși bărbați distinși din Transilvania și Ungaria. După o scurtă discuțiune adunarea a recunoscut în unanimitate trebuința înființării unei reuniuni agricole și a procedat la constituirea provizorie, alegând de procedat pe Iosif Sterca Șuluț și de secretariu pe Demetriu Comșa. Membrii prezenți s'au declarat, ca făcând parte din reuniunea de înființat, ear redactarea definitivă și esoperarea prevederii statutelor cu clausu'a ministerială de prezentare — s'au încredințat unui comitet de 15 membri, anume:

Vinčențiu Babeș, Dr. D. P. Barcian, Aureliu Brote, Eugeniu Brote, Demetriu Comșa, Parteniu Cosma, I. Florian, Ioan Hannia, George Pop, Stefan Pop, Nicolau Rusan, Iosif Sterca Șuluț, Dr. Absolon Todea, Anania Trombițaș și Visarion Roman.

În ședința din 24 Iunie 1882 comitetul a procedat mai întâi la constituire și s'au ales Iosif Sterca Șuluț de președinte, Vis. Roman de vicepreședinte și Dem. Comșa de secretariu. După o desbatere mai pe larg s'au statorit statutele însărcinându-se biroul cu traducerea lor în limba maghiară și apoi cu ascernerea la Înaltul Ministeriu în scopul prevederii cu clausula de prezentare. În 1 Mai 1883, statutele s'au prezentat magistratului din loc cu rugarea a se subscrie Înaltului ministeriu.

În ședința din 24 Septembrie 1883 s'a pus în desbatere răspunsul ministerial de următorul cuprins:

„Proiectul de statute al reuniunii române de agricultură, ce se înființează pe teritoriul comitatului în Sibiu, subscris prin universitatea comitatensă din 8 Iunie a. c. sub Nrul 7026 la Domnul Ministru ung. reg. de interne, ear prin trênsul transpus aici pentru competență rezolvire, il retrimis în 2 exemplare cu acel mandat, ca să esoperați în trênsul următoarele modifițiuni:

„1. Afând de neapărată trebuință de considerațiuni economico-administrative, ca teritoriul reuniunii economice să coincidă cu teritoriul comitatului respectiv, statutele din cestiune numai în acel cas se vor putea aproba, de cumva se va enuncia în trênsese, că sfera de activitate a reuniunii se estinde numai asupra teritoriului comitatului Sibiu.

„2. Este de a se suscepe în statute hotărîrea ca pe reuniune, față de autorități și de a treia persoană, o reprezintă președintele aceleia.

„3. Toate decisiunile, cari eventual s'ar lua în adunarea generală cu privire la modificarea statutelor, la desființarea reuniunii, și în acest cas la modul întrebunțării averei ei, înainte de esecutare, sunt de a se subscrie la acest ministeriu.

„4. Este de a se suscepe în statute textul întreg al punctului IX. din suplementul normativului ministrului reg. de interne de dto. 2 Mai 1875 Nr. 1508 pres.“

După o mai lungă desbatere, în care se constată neputința realizării scopului ce se urmăresce prin înființarea reuniunii intenționate, de cumva activitatea acesteia s'ar mărgini — conform îndrumării ministeriale — la un singur comitat, comitetul a decis facerea unei reprezentații bine motivate, în care înaltul ministeriu să se roage din nou a concedea înființarea reuniunii noastre în dimensiunea proiectată; tot odată s'a decis, ca celelalte dispoziții cuprinse în rescriptul ministerial, să se inducă întocmai, rămânând ca statutele astfeliu completate să se reascearnă Înalt aceluiaș dimpreună cu reprezentația ce s'a compus în textul ce urmează.

„Statutele reuniunii române de agricultură“ retrimis prin Înaltul ministeriu de interne în 25 August a. tr. pe calea universității comitatense subscrisului comitet spre întregire, ne luăm voie a le subscrie de nou cu aceea umilită încunoscînțare, că comitetul dechiarând de ale sale punctele 2, 3 și 4 ale rescriptului, le au introdus în textul statutelor.

„În ceea ce privește punctul tec al rescriptului, adică acela, ca teritoriul reuniunii de agricultură să coincidă cu teritoriul comitatului, și că aprobarea statutelor e condiționată dela modificarea: ca sfera de activitate a reuniunii să se estindă numai asupra teritoriului comitatului Sibiu — ne luăm voie a Ve împărtăși următoarele:

Dacă dnii autori nu vreau să facă distincțiune între: naponkément (naponkint) și naponta, binevoiască a însămna în „dicționar“ și pe cest din urmă. Asemenea nu sunt însemnate nici cuvintele: kísérni (ocură în depr. 80), Beszterce (depr. 54) și ölelni (depr. 80). Cu privire la acest din urmă observ, că studintele îl va traduce: omoară, fiindcă în „dicționar“ află cuv. „öl (ök) meg-, omoară.“

Întrebunțarea imperfectului în celea mai multe prop. nu e întemeiată așa de es. „Hát ti keresétek már órák kulcsát? Keresók, kérem szépen, de nem találók“; „Még nem voltam Olaszországban, és mivel jó alkalmat kaptam vala, elutazám“ (depr. 99). „Az én öcsém két év előtt többet tuda, mint mi most tudunk.“ În prop. „Épen a mezón sétáltam, árnyékot keresék“ (depr. 97) ar suna mai bine cuv.: midőn în loc de: épen.

Cu privire la logica prop. îmi permit întreba: Cum se potrivește dicerea foarte adevărată „a szegény embernek gyakran még kenyere sincs“ cu aceasta: „Városunkban a drágakövek nem ritkák, még a legszegényebb embernek is van egy kettő gyűrűjében“ (depr. 56)? Asemenea m'a surprins și prop. „Házi orvosunk azt mondja, hogy e kis gyermeknek holnap a láb ellen savanyú orvosságot ad“ (depr. 70), căci Eisenbartul acela e întru adevăr un unicum. În depr. 89. cetim: „Ha az isten nekem jó egészséget adna, a gazdagságot nem kívánám;

ételem igy semmit sem ér, ételem még az arany kanálból is keserű.“ Tehát rozsz egészség is van?

Dis-am oare, că mie nu'mi convine „că cuvintele, ce sunt a se învăța, nu sunt induse înaintea deprinderilor respective“? Nu am dis oare, că prin împregiurarea, că studintele are de a căuta cuvintele în „dicționar“, numai i s'a îngreunat lucrul; aceasta e numai o pierdere de timp, care se face totdeauna pe paguba deprinderii“?

Da! am dis și dic, fiindcă sunt convins, că aceasta e o pierdere de timp fără scop. Nu cred, că pedagogii germani aprobă o astfel de îngreunare a lucrului, căci la din contră așa presupune, că aceștia sunt nisce pedagogi fără pracsă. Un pedagog cu pracsă trebuie să se nizuiască a înlesni studintelui lucrul și nu a-l îndemna, să-și peardă voia de a studia.

Observarea reflectanților, ca și când eu m'aș fi nevoit a deslucida numai partea defectuoasă a cărței lor, ear meritul cărței m'aș fi ferit a-l atinge: trebuie să o reduc la valoarea ei. Cred că eu la urma recensiunii mele am reascearnat și meritul cărței lor. Dacă dênșilor acesta li se pare a fi prea puțin: it is all your own faults!

Sibiu în 13 Septembrie 1885.

Ioan Müller.

„Considerând, că țeara noastră este în prima linie țeară agricolă și că fundamentul economic al statului este agricultura, dar în privința producției nu stăm încă pe nivelul celorlalte țări europene, toți trebuie să stăruiem la dezvoltarea agriculturii; este deci necesar, ca de o parte statul între marginile datoriei sale să facă tot ce e posibil în interesul agriculturii și să o provadă cu acele instituții și ameliorări, dela cari este condiționată subsistența, ear de altă parte și însuși reuniunea din inițiativa privată, să încurajeze progresul economic cu toate mijloacele posibile.

„Cele mai puternice mijloace ale inițiativei private înse sunt reuniunile. Cea mai sigură dovadă despre aceasta sunt numeroasele reuniuni înființate în patria noastră și dintre acestea „Clubul economicilor“ înființat numai în țările acestea în capitală. Cu toate acestea multe avem de făcut pe acest teren. Anume: noi așa scim că reuniunile existente prezintă numai interesele proprietarilor mari și de mijloc, ear proprietatea mică, respective interesele clasei agricole se negliă.

„Conduși de această convicțiune, am creșut, că împlinim una din cele mai patriotice datorințe, când am inițiat înființarea reuniunii române din Cestiune. Nu dubitam de loc, că deoarece românii le lipsesc cu totul reuniunile de soiul acesta, vom fi sprijiniți din partea Înaltului guvern întru năzuința noastră de a suplini această lipsă ardătoare.

„Cu atât mai dureroasă ne-a fost înse surprinderea căsunată prin amintitul rescript ministerial, deoarece motivul invocat în acela, adecă punctul de vedere al administrației publice, după părerea noastră nu se poate lua în considerare. Unicul motiv și punct de vedere poate fi însuși scopul, care se cuprinde în §. 1 al statutelor noastre adecă: Stăruința spre perfecționarea agriculturii în toate ramurile sale.

„Avantajele reuniunilor consistă în concentrarea mai multor puteri spre ajungerea unui scop, care nu se poate realiza prin puteri singuratic. Este evident deci, că cu cât sunt mai numeroase reuniunile, cu atât mai ușor se poate ajunge însuși scopul.

„Restrângerea în punctul prim al amintitului rescript ministerial atât este de imposibilă, încât dacă aceea se va susținea mai departe, întreprinderea intenționată se va zădărnici. Restrânsă reuniunea noastră la teritoriul unui comitat numai, nici când nu va fi în stare a și procura mijloacele enumerate în §. 3. al statutelor, mijloace, cari sunt de neapărată trebuință spre realizarea grelei și ponderoasei probleme cuprinse în §. 1. al statutelor. Cu atât mai puțin va fi în stare comitatul Sibiului să corăspundă acestei chemări, deoarece ce o parte a acestui comitat fiind regiune muntoasă nu se ocupă cu agricultura; ear locuitorii lui de naționalitate săsească aparțin așa numitei reuniuni: „Siebenbürgisch-Sächsischer Landwirtschafts Verein.“

„E lucru neexplicabil deci pentru ce se nu se permită unei reuniuni a și câștiga membrii și din ținuturile învecinate și a se estinde până unde își va afla elementele, de cari are trebuință pentru subsistența sa.

„Altor reuniuni analoge și anume reuniuni: „Siebenbürgisch Sächsischer Landwirtschafts Verein“ din loc, „Erdélyi gazdasági egyesület“ din Cluș și „Országos gazdasági egyesület“ din Budapesta li s'a permis aceasta.

„Tot de natura acestor reuniuni este reuniunea proiectată de noi, ceea ce altcum e și garantat prin §. 26 al art. de lege despre egala îndreptăție a naționalităților. Precum amintitele reuniuni au scopul de a propaga și desvolta științele agricole între agricultorii maghiari și sasi, așa și scopul reuniunii noastre nu e altul, decât a produce tot aceasta la agricultorii români. Prin urmare reuniunea noastră este de a se clasifica între reuniunile științifice și astfel se deosebeste de cele înființate din punct de vedere administrativ spre scopuri economice comitatense.

„Reuniuni agricole comitatense pot exista precum în comitatul Sibiului, așa și în celelalte comitate, preste cari se va estinde reuniunea proiectată de noi, ba reuniunea noastră le poate numai folosi acelora. Drept exemplu serveș în această privință reuniunile: „Országos gazdasági egyesület“ „Erdélyi gazdasági egyesület“ și „Siebenbürgisch Sächsischer Landwirtschafts Verein“, a căror sferă de activitate încă se estinde asupra mai multor ținuturi și comitate.

„Drept aceea, alăturând statutele în 4 exemplare, ne luăm voie a ruga cu toată onoarea pre Înaltul Ministeriu de interne, ca luând în considerare toate acestea motive, să binevoiască a și modifica hotărârea anterioară, și încât priveșca sfera de activitate a reuniunii proiectate, a întări statutele în tecștul lor original.

Această reprezentație însoțită de statutele modificate s'a subscernut cu dtul 15 Faur 1884 Înaltului ministeriu, care a continuat a nu rezolvi afacerea până la 27 Iunie a. c. Într'aceea rezolvirea s'a urgat parte în scris, parte prin mijlocirea domnilor deputați români dietali.

Durere! toate indeșert; căci sub datul citat Nr. 2695 Înalt Acelaș a esmis un rescript de cuprinsul ce urmează:

„Universitatea comitatensă prin reprezentațiunea sa din 5 Martiu a. tr. Nr. 2695 a subscernut aici statutele înființatei „Reuniune română de agricultură“, cari le retrimisese pentru modificare și întregire, precum reprezentațiunea fondatorilor, în care se roagă ca să modifice dispozițiunile ordinațiunii mele din anul 1883 Nrul 37018, referitoare la restrângerea sferei de activitate a reuniunii la teritoriul unui comitat, motivându și această cerere cu aceea, că în țeară există mai multe reuniuni cu teritoare mai mari decât un comitat.

„Nici reuniunea regnicolară, nici transilvană de agricultură nu se pot pune în paralelă cu reuniunea proiectată, căci pecând aceia își are de problemă reprezentarea intereselor economice din țeara întreagă, reuniunea transilvană de agricultură își află teritoriu larg pentru activitatea sa întru realizarea intereselor economice ale comitatelor ardeleni, cari în multe privințe difer de cele ale țerei matre. Mai departe, ambele reuniuni nu cunosc nici o diferență de naționalitate între economii din țeară, respective din o parte de țeară, prin urmare nici din această cauză nu se pot pune în paralelă cu reuniunea proiectată.

„Este adevărat, că așa numita „Reuniune săsească de agricultură“ din Sibiu își estinde activitatea numai asupra teritoriului fostului fund regiu, dar, deși în multe privințe trebuie să mi esprim recunoștința mea față cu activitatea ei, totuș nu rabdă îndoială, că și densa împedecă mult înființarea reuniunilor separate comitatense, și cu aceasta dezvoltarea acelei reprezentări de interese economice, carea unică este numai corespondătoare, și în parte chiar pentru scăderile, ce le-am esperiat la activitatea acestei reuniuni, îmi susțin dispozițiunile cuprinse în ordinațiunea mea din anul 1883 Nr. 37018.“

Acest rescript ministerial s'a comunicat în ședința ținută la 11 August a. c.

Considerând, că adunarea constituantă de 3 Sept. 1881. a însărcinat pe acest comitet cu elaborarea de statute pentru o reuniune agricolă, din care se poată face parte români din țeara întreagă comitetul nu s'a ținut competent a se abate dela mandatul primit și fiindcă statutele n'au obținut aprobarea mai înaltă, comitetul s'a declarat de disolvat și a dispus, ca libelul în valoare de 866 fl 4 cr. merit pentru reuniunea de înființat să se restituie Institutului de Credit și de Economii „Albina“, ear publicul să fie informat pe cale diaristică prin o dare de seamă.

Din espunerile precedente rezultă, că comitetul a satisfăcut însărcinării primite, întreprindând toți pașii necesari în scopul înființării unei reuniuni atât de neapărată, durere! fără nici un rezultat.

Sibiu, 10 Septembrie 1885.
La însărcinarea comitetului:
Ioșif Sterca Șuluț, m. p. Dem Comșa, m. p.

Varietăți.

* (Concert.) Domnul Nae Racoveanu va concerta ađi la oarele 7 seara în localitatea casinei române Strada Cisnădiei Nr. 7 înaintea publicului român, deoarece localitățile publice pentru producțiuni publice sunt ocupate cu alte concerte, cari săptămăna aceasta au fost în permanență.

* (A cincia tragere la sorți publică) a scrisurilor fonciare de 6% ale Institutului de credit și de economii „Albina“ a urmat în **1 Octombrie 1885**, în preșenta Domnului notar reg. public Dr. Frideric Gundhardt și a doi membrii ai comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras, în valoarea totală de de **fl. 45,900** următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 4, 8, 10, 14, 26, 46, 85, 122, 124, 133, 140, 177, 180, 181, 187, 192, 207, 212, 231, 234, 238, 245, 248, 260, 263, 270, 281, 293, 315, 326, 328, 329, 331, 342, 344, 345, 346, 353, 355, 369, 371, 383, 385, 397, 404, 419, 423, 424, 436, 444, 454, 472, 484, 498, 545, 555, 586, 605, 621, 633, 636, 645, 657, 672, 681, 693, 696, 702, 708, 709, 713, 719, 720, 730, 733, 737, 739, 746, 752, 753, 757, 774, 776, 781, 793, 803, 812, 813, 816, 823, 836, 846, 847, 856, 867, 876, 903, 904, 953.

à fl. 500: Nr. 5, 15, 33, 36, 50, 59, 74, 111, 125, 129, 137, 162, 170, 180, 216, 231, 236, 248, 281, 303, 308, 333, 361, 372, 385, 391, 402, 416.

à fl. 1000: Nr. 12, 64, 65, 116, 136, 139, 151, 217, 290, 295, 298, 310, 312, 402, 412, 422, 434, 486, 488, 492, 499, 547.

Cu începerea dela **1 Aprilie 1886** aceste scrisuri fonciare se rescumperă la cassa institutului în Sibiu, la Filiala sa în Brașov și la „Banca comercială ungară de Pesta“ în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; aceleși se rescumpără și mai înainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul țiilei.

Cu **1 Aprilie 1886** înceată interesele lor mai departe și cuponii de interese scăđători mai târđiu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestuia.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerea de mai înainte nu s'a prezentat încă pentru rescumpărare următoarele:

a fl. 100: Nr. 128, 325, 373, 607, 666, 675, 688, 711, 717. à fl. 500: Nr. 149. à fl. 1000: Nr. 89, 408.

Sibiu, în 1 Octombrie 1885.

Directiunea.

* (Postal.) Cu 26 Septembrie a. c. s'a deschis oficiu postal în Blașfalăul de jos, comitatul Bistrița-Năsăud, și stă în țiilică legătură cu oficiul de postă din Somkerek

Cercul de competență: Blașfalăul de sus și de jos, Caila și Törpény.

Este autorizat acest oficiu a primi epistole simple și recomandate, asemenea asignațiunii postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Blașfalău 6 oare dimineața.
Ajunge la Somkerek 7 " 20 min.
Pleacă din " 10 " "
Ajunge la Blașfalău 11 " 30 min.

— Se deschide oficiu postal 1, în Harina comitatul Bistrița-Năsăud.

Condițiuni: contract de oficial și cauțiune fl. 100.
Emolumente: fl. 250 salariu și fl. 40 pausal de cancelarie.

2. Altorja, comitatul Treiscaune.

Condițiuni: Coctract de oficial și cauțiune fl. 100.
Emolumente: Salariu fl. 120, pausal de cancelarie fl. 40 și pentru transportul de toată țiiua până la Kézdi-Vásárhely fl. 200 ca pausal.

Suplicele să se trimită în 3 săptămăni la direcțiunea postei în Sibiu.

— Cu 21 Septembrie a. c. s'a deschis oficiu postal în Nagy-Bacson, comitatul Treiscaune și va sta în legătură de toată țiiua cu oficiul de postă din Barot.

Cercul de comunicație. Nagy și Kis Telegd, Sepsi-Bacson și Hermanul unguresc.

Este autorizat a primi epistole simple și recomandate, asemenea asignațiunii postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Nagy-Bacson 12 oare țiiua.
Ajunge la Barot 1 oară după ameađ.
Pleacă din Barot 1 oară 30 minute.
Ajunge la Nagy-Bacson 2 oare 30 minute.

Cu 21 Septembrie. a. c. s'a deschis oficiu postal în comuna Várfalva, comitatul Turda-Arieș, și stă în legătură de toată țiiua cu cel din Toroczkó.

Cercul de comunicație. Racoș, Cséger și Várfalva. Este autorizat a primi epistole simple și recomandate, asemenea asignațiunii până la 200 fl.

* (Bibliografic) *Îndreptariu teoretic și practic pentru învățământul intuitiv*, în folosul elevilor normali (preparandiali), a învățătorilor și a altor bărbați de școală; de V. Gr. Borgovanu, profesor preparandial. Gherla Imprimăria Aurora. 1885. Prețul unui exemplariu cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a.

Din ce provin durerile de cap, migrenă etc?
În cele mai dese casuri din stomach, în urma mistuirei neregulate, contra căreia s'au adevărit pilulele apotecariului Brandt ca cele mai bune, sigure și nesticăcioase mijloace. Fie-care șatulă nefalsificată (ce costă 70 cr. în apotecă) are drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și e provădută cu iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Octombrie n. 1885.

	Viena	B. Pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	97.45	97.80
Renta ung. de hărtie	148.25	90.25
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96.70	96.75
Obligațiuni urbariale transilvane	101.25	101.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	97.75	98.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.—	148.—
Sorți ungu ești cu premii	118.30	112.85
Galbin	5.97	5.95
Napoleon	9.99	9.97
100 marce nemțești	61.95	61.85
London (pe poliță de trei luni)	125.85	125.90

